

Asia: VN/32076/2023

Lausuntopyyntö kotoutumislain mukaisista asetuksista

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: VNa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sisällöstä ja toteuttamisesta (arviointiasetus)

Ei lausuttavaa.

Asetus 2: VNa monikielisen yhteiskuntaorientaation sisällöstä ja toteuttamisesta (yhteiskuntaorientaatioasetus)

Uudenmaalla yhteiskuntaorientaatioiden järjestämisestä on kokemusta jo monen vuoden ajalta eri kieliryhmistä. Kokemuksemme mukaan yhteiskuntaorientaatiot ovat erittäin tärkeä osa kotoutumista. Asetusehdotus antaa mahdollisuudet järjestää joustavasti ja eri tavoin yhteiskuntaorientaatiota, mikä on hyvä asia. Tärkeää on myös, että yhteistyötä tehdään yli kuntarajojen, jotta opetusta pystytään käytännössä järjestämään mahdollisimman monelle palvelusta hyötyvälle henkilölle. Monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestäminen vaatii tiivistä alueellista työllisyysalueiden sekä kuntien välistä yhteistyötä. Pienempien kieliryhmien osalta yhteistyön tulee olla vielä laajempaa, joten valtakunnallinen yhteistyö ja toteuttamistapojen kehittäminen on välttämätöntä.

Asetusehdotuksen 1 § ja 3 § ovat hyviä.

Asetusluonnoksen 2 § kohta 1: Kirjaus jättää paljon tulkinnan varaa myös niissä tilanteissa, joissa olisi mahdollista järjestää opetusryhmä, mutta ryhmän muodostaminen vie aikaa ja vaatii erilaisia toimia. Jopa Uudenmaan alueella on välillä haasteellista koota isojenkin kieliryhmien opetusryhmiä, vaikka ryhmien kokoaminen tehdään yhden TE-toimiston yksikön toimesta. Asetusluonnokseen kirjattu määritelmä on toki tarpeellinen asetuksen joustavuuden kannalta, mutta se saattaa sellaisenaan tarjota myös mahdollisuuden käyttää asetusta vastoin asetuksen henkeä, jossa ensisijaisena tavoitteena on opetusryhmien muodostaminen. Erityisesti määritelmä ”kohtuuton vaiva” on laava ja tarjoaa mahdollisuuksia siihen, että käytännössä opetusryhmiä ei tarvitse muodostaa lainkaan, jos tähän ei ole kunnalla tahtotilaa esimerkiksi useamman kuntarajan ylittävän yhteistyön näkökulmasta.

Asetusluonnoksen 2 § kohta 2: Muistiolounnoksessa todetaan, että itseopiskelun mahdollisuutta voi hyödyntää esimerkiksi jonkin toisen koulutuksen tai palvelun tai työssäkäynnin ohella. Uudenmaan ELY-keskus kantaa huolta siitä, että esimerkiksi korkeasti koulutettujen voidaan helposti tulkita olevan henkilöitä, joille taustansa vuoksi automaattisesti soveltuu itseopiskelu eikä lähiopetusta edes tarjota. Keskustelevuus on kuitenkin tärkeä osa orientaatiota ja oppimista. Tavoitteena on nopeuttaa korkeakoulutettujen kotoutumista ja työllistymistä, minkä vuoksi katsomme, että myös korkeakoulutettujen on hyvä lähtökohtaisesti osallistua opetusmuotoiseen yhteiskuntaorientaatioon.

Eryteisesti kysymyksiä herää seurannasta. Miten valvotaan, että maahanmuuttajat saavat heille laissa määriteltyä palvelua ja miten taataan palvelun laatu? Varmistaako mikään taho, että esimerkiksi itseopiskeluna suoritettu yhteiskuntaorientaatio on todella käyty läpi? Miten toimitaan, mikäli kunnan palvelutarjonnassa on yhteiskuntaorientaation osalta puutteita?

Jotta monikieliset yhteiskuntaorientaatiot toteutuisivat tasalaatuisesti ja jokaisella osallistujalla olisi mahdollisuus laadukkaaseen palveluun, tulisi valtakunnallisella tasolla pitää huolta opetushenkilöstön kouluttamisesta ja opetusmateriaaleista. Tämän lisäksi toivomme valtiollisia toimia siihen, että monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseen ja seurantaan panostettaisiin kansallisella tasolla.

Asetus 3: VNa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen lapsen edustajan palkkion maksamisen perusteista ja palkkion suuruudesta, korvattavista kuluista sekä menettelystä palkkion maksamisessa ja kulujen korvaamisessa (edustajanpalkkioasetus)

Ei lausuttavaa.

Asetus 4: VNa laskennallisen korvauksen perusteista ja maksatuksesta (korvausasetus)

Ei lausuttavaa.

Asetus 5: VNa kotoutumisen edistämisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista tiedoista (tietoasetus)

Ei lausuttavaa.

Muut huomiot

Ei muita huomioita.

Mattila Minna

Uudenmaan ELY - Lausunto on laadittu yhdessä UUELYn Työllisyys ja kotoutuminen -yksikön asiantuntijoiden kanssa